

Rasspecifik avelsstrategi för Skotskterrier 3.0

**Fastställd av SKK år 2023.
att gälla fr.o.m. 2023 t.o.m. 2027**

Ingår i Svenska Kennelklubbens organisation

Innehåll

Inledning	4
Kommentar från SKK i samband med fastställande av föregående RAS	4
Regler och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare	5
Historik	5
Sverige	5
Population	7
Bakgrund	7
Nuläge	7
Inavelgraden	9
Mål för att öka population	10
Handlingsplaner	10
Funktionsegenskaper	11
Nuläge	11
Mål	11
Handlingsplaner	11
Vardagsmentalitet	11
Mentalitet	11
Dåtid	11
Nuläge	12
Kortsiktiga mål	12
Långsiktiga mål	12
Handlingsplaner	12
Hälsa	13
Nuläge	13
Historisk statistik	13
Insamlad information från försäkringsbolagen	13
Digital hälsoenkät	15
Förbättring av reproduktionen	16
Forskning när det gäller kejsarsnitt	17
Långsiktiga och kortsiktiga mål	17
Handlingsplaner	17
Exteriör	17
Historia	17

Nuläget.....	18
Mål	18
Handlingsplaner.....	18
Slutord.....	18
Förankring	18
Handlingsplaner för rasklubben.....	19
Information har hämtats från.....	19

Inledning

Rasklubben Skottefederationen har som övergripande mål, att genom rasklubben och specialklubben Svenska Terrierklubben tillvarata specifika intressen för rasen genom att stödja uppfödarna i avelsarbetet samt att informera och väcka intresse för och sprida kunskap om rasen.

Kommentar från SKK i samband med fastställande av föregående RAS

Undertecknade har på SKK/AKs uppdrag granskat Svenska Terrierklubbens och Skottefederationens avelsstrategi för skotsk terrier.

Det reviderade RAS-dokumentet har genomarbetats grundligt och man har på ett föredömligt sätt tagit hänsyn till SKK/AKs tidigare utlåtande. RAS-dokumentet är tydligt skrivet och sammanfattar presenterade data vilket underlättar för läsaren

Förankringen ter sig korrekt genomförd bland medlemmarna.

Det är positivt att klubben anger på basis av rasens aktuella registreringssiffror en maxgräns för antalet avkommor efter ett enskilt avelsdjur i syfte att bromsa förlusten av genetisk variation i populationen. Det är också sunt att man uppmärksammar uppfödarna på att en ensidig fokusering på exteriören i urvalet av avelsdjur inte gagnar rasens utveckling i längden.

Klubben har tagit upp i sitt RAS-dokument den höga andelen kejsarsnitt som förekommer i rasen. Man har även uppmärksammat detta genom att ordna en föreläsning i ämnet reproduktion under sin avelskonferens. Det tycks råda stor enighet inom uppfödarkåren att det är angeläget att få ner det höga antalet kejsarsnitt inom rasen. Därför är det klokt att aktivt hålla igång diskussionen över vilka avelsstrategier som är bäst lämpade för att på ett balanserat sätt nå detta mål.

Lycka till med fortsatt avelsarbete!

Maija Eloranta

Vänge 2017-10-24

Regler och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare

Hundavel ska bedrivas på ett sådant sätt att det främjar både tikens och avkommans hälsa och välbefinnande. Varje medlem som upplåter sin hund till avel ska vara väl förtrogen med SKKs avelspolicy samt med rasens standard, provregler, registreringsregler och rasspecifika avelsstrategi, samt aktuella bestämmelser i djurskyddslagstiftningen. Uppfödningen ska ske kvalitetsmedvetet och med stort ansvar.

Skottefederationen är underordnad svenska terrierklubben som i sin tur underordnar sig SKK.

Därför gäller SKKs grundregler för alla uppfödare av Skotsk terrier.

<https://www.skk.se/globalassets/dokument/om-skk/grundregler-for-skk-s7.pdf>

Historik

Skotsk terrier uppstod i Skottland, där små lågställda strävåriga hundar använts till grytjakt och till jakt på diverse småvilt under lång tid. Ursprungligen avsåg beteckningen skotsk terrier ett flertal raser, men så småningom homogeniserades de olika varianterna och fem närbesläktade skotska terrierraser uppstod, nämligen cairnterrier, skyeterrier, west highland white terrier, dandie dinmont terrier samt den variant som slutligen kom att ges namnet skotsk terrier. Under många år kallades rasen populärt för aberdeen terrier. Det har dock aldrig varit något officiellt namn på rasen.

Skotsk terrier erkändes officiellt av Engelska Kennelklubben 1880 och år 1883 grundades den första rasklubben, The Scottish Terrier Club (England). År 1888 bildades The Scottish Terrier Club of Scotland.

Sverige

1901 visas den första skotten på utställning i Sverige. 1906 visades ännu en importerad hanhund.

1912 startade uppfödning av skotsk terrier. Under 1930-talet tog intresset fart på allvar och många nya uppfödare grep sig an rasen. Intresset för skotska terrier ökade ytterligare under 1940-talet.

Det stora intresset för rasen hade också banat väg för uppfödning av mera kommersiellt slag och temperamenten på en del av dessa hundar lämnade en del i övrigt att önska, och rasen fick genast rykte om sig att vara argisint. De seriösa uppfödarna arbetade hårt för att tvätta bort den stämpeln.

Under 1960-talet var intresset för rasen stort och många engelska skottar importerades. Skottarna var under 1970-talet en av de verkligt populära terrierraserna och hos Svenska Kennelklubben registrerades årligen cirka 250 valpar.

1972 bildades rasklubben Skottefederationen. Intresset var stort med många rasevenemang och utställningar, som lockade många supportrar av rasen. Skottefederationens utställningsverksamhet blomstrade som aldrig förr under 1980-talet och de svenska skottarnas höga kvalitet lovprisades av engelska domare.

Trots fina framgångar för rasen på utställningar och berättigad uppmärksamhet inom hundsporten, började en viss minskning av rasens registreringsiffror och popularitet märkas.

Sedan 1980-talet har den höga kvalitén på de svenskfödda skottarna lovprisats av våra gästdomare och uppfödarkollegor i andra länder. Många uppfödare har exporterat hundar till uppfödare runt om i världen. Hundarna har varit värdefulla inslag i avelsarbetet för rasens framtid.

Rasens registreringsiffror har sjunkit sedan 1990-talet och är idag oroväckande låga, liksom anslutningen av nya uppfödare. Nya entusiaster behövs för att rasen skall gå en fortsatt gynnsam framtid till mötes i Sverige.

Utmaningen inför framtiden ligger i att försöka vidmakthålla kvaliteten och samtidigt försöka göra rasen mera känd och öka intresset för den, hos den hundköpande allmänheten.

Population

Bakgrund

Avelsbasen i Sverige, både den tillgängliga och den utnyttjade, är snäv. Svensk skotteavel har historiskt huvudsakligen varit beroende av engelska importörer, men i England har rasens numerär och generella kvalitet sjunkit, mycket p.g.a. att många gamla uppfödare och deras stora kennlar med många aktiva linjer gått i graven, och med dem, även deras stora kunskap om dessa gamla linjer. Detta har i sin tur inneburit ytterligare en begränsning av avelsbasen för de svenska skotteuppfödarna. Tillgängligt svenskfött avelsmaterial baseras dessutom huvudsakligen på närbesläktade hundar.

De svenska uppfödarna har de senaste åren börjat se sig om i världen efter skottar av utmärkt typ som inte enbart kommer från England. Förhoppningen är att avelsbasen breddas på detta sätt.

Ett ganska begränsat antal hanhundar används i avel av rasens förhållandevis få aktiva uppfödare. Man ser en klar tendens att vissa blodslinjer dominerar bland de hanhundar som används i avel.

En avelshund/tik kan också bli överanvänd genom att söner och döttrar används mycket i avel. Det behövs egentligen bara en enda avkomma som i sin tur lämnar många valpar. Därför kan det vara av intresse att också titta på antalet barnbarn. Idealet är att många, goda avelsdjur används ungefär lika mycket.

Nuläge

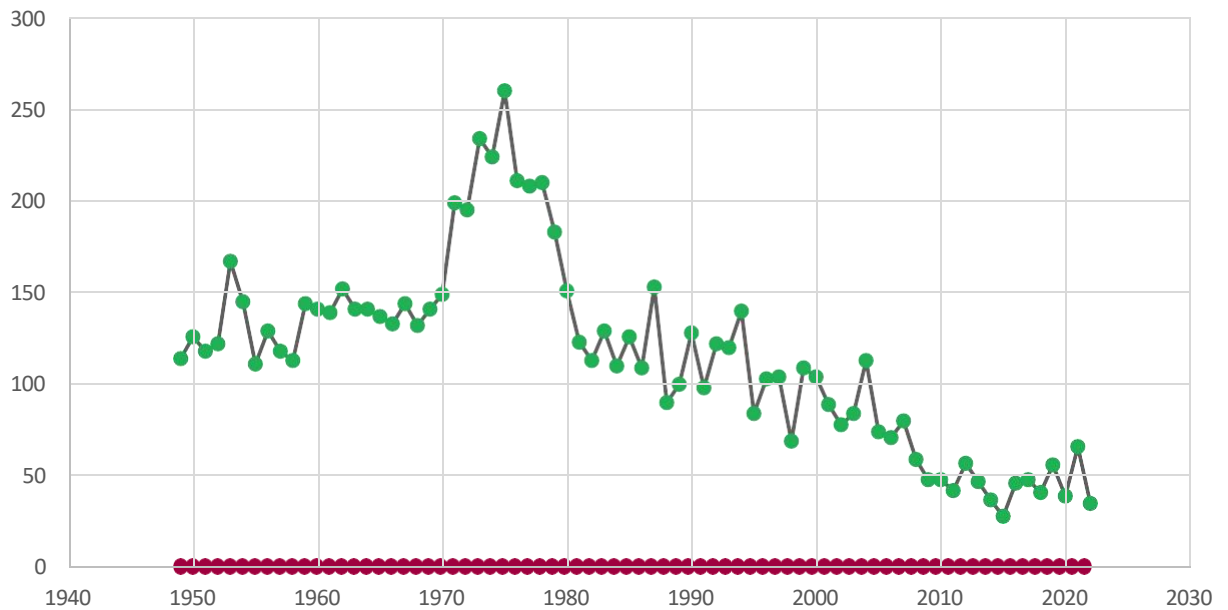
På 40 år har rasen gått från 260 valpar/år till under 50 valpar/år. Antalet registrerade skottar har sjunkit sedan mitten av 1970-talet. Nedan följer antalet registrerade valpar från 1971 till 2022.

1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985
199	195	234	224	260	211	208	210	183	151	123	113	129	110	126
1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
109	153	90	100	128	98	122	120	140	84	103	104	69	109	104
2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
89	78	84	113	74	71	80	59	48	48	42	57	47	37	28
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022								
46	48	41	56	39	66	35*								

Nedan följer antalet registrerade valpar från 1949 till 2022.

Registrerade Skottar 1949-2022

Betydligt färre hanar än tikar används i avel. Mellan 2013 och 2022 har 46 olika hanar använts till 87 olika tikar. De fyra mest använda avelshannarna står för 30% av valparna.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kullar	13	9	12	14	14	18	11	16	10	8
Tikar	<u>13</u>	<u>9</u>	<u>12</u>	<u>14</u>	<u>14</u>	<u>18</u>	<u>11</u>	<u>16</u>	<u>10</u>	<u>8</u>
Hanar	<u>8</u>	<u>6</u>	<u>8</u>	<u>11</u>	<u>9</u>	<u>14</u>	<u>7</u>	<u>9</u>	<u>7</u>	<u>5</u>

Observera att det är olika avelsdjur per år men samma avelsdjur återkommer flera år i rad. Samt att avelhanar kan vara verksamma längre och oftare.

En generell rekommendation, för en bred avelsbas/så stor genetisk variation som möjligt, är att så många bra hundar som möjligt ur så många familjer som möjligt används och att antalet hanar och tikar inte ska skilja sig alltför mycket åt.

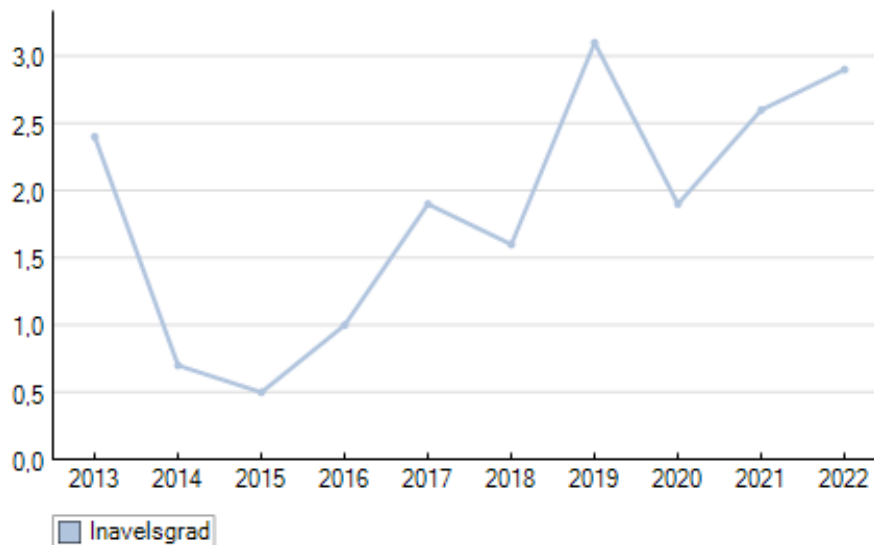
Kullstorleken har under 10-årsperioden 2013–2022 legat på ett medeltal strax över 3. Avelsdebuten sker vanligtvis mellan 19-24 månader, men det har hänt att hanar, yngre än, så använts.

Inavelsgraden

Målet för rasen som helhet är, att fortsätta ha en inavelsgradsökning under 2,5% , som är SKKs rekommendation. Åren 2019 och 2022 ser vi en höjning något år mer än 3 %.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Inavelsgrad	2,4 %	0,7 %	0,5 %	1 %	1,9 %	1,6 %	3,1 %	1,9 %	2,6 %	2,9 %

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

Mål för att öka population

- Bredda den genetiska variationen och bredda avelsbasen.
- Fler kullar per år.
- Större valpkullar.

Handlingsplaner

- Uppmuntra uppfödare att ha fler kullar och bedriva ett avelsarbete som främjar storlekarna på valpkullarna.
- Att alla uppfödare hjälps åt och stöttar varandra när det gäller valpförsäljning om efterfrågan är dålig.
- Skotska terriern är en trimhund och det kan vara svårt att hitta bra trimmare för valpköparen. Därför gäller det att även utbilda fler trimmare.
- Man skall även tänka om när det gäller hur meriterade avelshundarna skall vara. Alla behöver inte vara champions. Använda fler hundar i avel och inte bara eliten.
- Det måste födas fler skotska terrier i Sverige.
- Förstärka samarbetet mellan uppfödare i hela Skandinavien samt resten av Europa för att bredda avelsbasen.
- Uppmuntra nya uppfödare. Förnygra uppfödarleden.
- Sprida kunskap om rasen och göra så att den syns mer ute i samhället.

Funktionsegenskaper

Skottens ursprungliga uppgift var att jaga råttor och andra skadedjur på gårdarna på den skotska landsbygden.

Nuläge

Numera används skotten enbart som sällskapshund men kan ofta visa prov på jaktlust i vardagslivet.

Det finns inget mål att arbeta för att öka eller minska jakttegenskaperna. Uppfödarna måste dock informera valpköparna om denna egenskap och hur de ska hantera den i vardagen.

Ett antal skottar har deltagit i och deltar på viltspårprov, lydnessprov och rallylydnad. Flera har uppnått höga meriter i dessa grenar.

Mål

- Att skottarna får leva ett aktivt liv

Handlingsplaner

- Få fler valpköpare att aktivt ta del i olika kurser inom viltspår, lydnad eller rallylydnad.
- Gärna anordna prova på kurser i samband med rasspecialutställningar.

Vardagsmentalitet

Mentalitet

Dåtid

Rasen ansågs vara kärv och stundtals väl hetlevrad och aggressiv, främst under 1940-talet, då många oseriösa uppfödare, födde upp dem i rent spekulativt syfte.

Nuläge

Den skotska terrierns mentalitet har utvecklats mycket positivt och den absoluta merparten av dagens skotska terriers har ett öppet och vänligt temperament i kombination med ett stort mått av självständighet och envishet.

Kortsiktiga mål

- Fortsätta med ett sunt avelsarbete där mentaliteten sätts i fokus.

Långsiktiga mål

- Att rasen har så goda mentala egenskaper, så att hundarna fungerar i samhället och uppvisar bra mentala egenskaper, som mod, öppenhet, sällskaplighet och intelligens, som bland annat efterfrågas i standarden.

Handlingsplaner

- Att uppmana fler, att delta på BPH.
- Ett antal hundar har genomgått BPH (beteende och personlighetsbeskrivning hund) och fler bör uppmanas att genomgå BPH för att få en utvärdering av rasens mentalitet.
- Klubben bör periodiskt skicka ut en enkät till hundägarna för att få in fakta om skottens mentalitet.

Hundar som deltagit i BPH per år

Sammanställning per år	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt för 2013-2022
Antal födda	44	28	23	38	42	49	35	49	39	33	380
Antal starter BPH		1		1		2					4
varav genomförda BPH		1		1		2					4
Med skott		1		1		1					3
varav - hanar		1		1		1					3
varav - tikar		0		0		0					0
Utan skott		0		0		1					1
varav - hanar		0		0		1					1
varav - tikar		0		0		0					0
Ägaren avstår skott		0		0		0					0
Beskrivaren avbryter		0		0		0					0
Ägaren avbryter		0		0		0					0
Oacceptabelt beteende		0		0		0					0
Fördjupad genomgång		0		0		0					0

Hundar som deltagit i MH per år

Sammanställning per år	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal födda	44	28	23	38	42	49	35	49	39	33
Känd mental status	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
varav - hanar	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
- tikar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beskrivaren avbryter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ägaren avbryter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Avbrutit MH (före 2002-07-01)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Oacceptabelt beteende	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ägaren avstår skott	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Avsteg från avreaktion	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Hälsa

Nuläge

Uppfödarna av skotsk terrier strävar alla efter att föda upp sunda friska hundar med rastypisk exteriör och mentalitet. Efter att ha inhämtat information från tre olika försäkringsbolag och bearbetat den digitala hälsoenkäten som sänts ut, framstår dagens skotte som tämligen frisk. Man skall dock vara medveten om att eftersom rasen är så liten är inte intresset hos de olika försäkringsbolagen inte så stort och det är svårt att dra statistiskt korrekta slutsatser. Skottarna ligger i den dyraste premiegruppen i alla fall hos vissa bolag.

Det är framför allt kejsarsnitten som gör att veterinär kostnaderna blir dyra.

Att det finns andra sjukdomar, går det inte blunda för. Motverka dem är ett ständigt pågående arbete.

Historisk statistik

Åren 1977, 1984, 1992, 1997, 2000, 2011, 2013 och 2017 genomfördes uppfödarkonferenser. 2022 genomfördes det digitalt och presentationen och diskussionsunderlaget finns på den här länken.

<https://drive.google.com/file/d/1rpUJDjH2e1NqLBqzsOwHJfzCDu6paTuD/view?usp=sharing>

På dessa konferenser diskuterades framför allt olika sjukdomar, fertilitets- och valpningsproblem.

Insamlad information från försäkringsbolagen

Skotsk Terrier Agria/ Länsförsäkringar

I deras system måste minst 8 stycken ha samma diagnos för att de skall tas med. Om man tittar i systemet så ser man att mellan 2017 och tills idag (minst 8) så ser det ut så här. Död och avlivad kan ju vara utifrån vilken grunddiagnos som helst så det säger inte så mycket.

Död avlivad	20
Pyometra	14
Symtom på polyuri/polydipsi	13
Onormala blodlevervärden	12
Medicinkvitto	10
Kejsarsnitt/ sectio cecarea	9

Sveland Djurförsäkringar 2017-2021

Högst summa pengar:

- Förlossningskomplikationer
- Onormala blodlevervärden
- Cushings sjukdom (Det är ett tillstånd som beror på en överproduktion av hormon från binjuren.)
- Symtom på polyuri/polydipsi (Ökad törst kallas polydipsi och ökad urinering kallas polyuri på fackspråk)

Flest antal kvitton (totalt 121 st):

- Onormala blodlevervärden
- Cushings sjukdom
- Symtom på polyuri/polydipsi
- Förlossningskomplikationer
- Stomatit (Tandproblem)

Skotsk Terrier Folksam Baserat på 77 Skotska terrier

SKADEDIAGNOSER	Antal skador					Totalt
	2017	2018	2019	2020	2021	
Årtal						
SYM. UTAN FASTSTÄLLD ORSAK	1	1	1	0	0	3
SYM. PÅ POLYURI/POLYDIPSI	0	1	0	0	2	3
SYM. PÅ TRÖTTTHET	0	1	1	2	0	4
ONORMALA BLODLEVERVÄRDEN	1	1	0	0	0	2
FRÄMMANDE KROPP I TUNNTARM	0	0	1	1	0	2
TUMÖR I LEVER	0	1	0	1	0	2
CUSHINGS SYNDROM	0	0	0	2	0	2
HYPOTYREOS	0	0	0	0	2	2
KLÅDA	1	0	0	0	1	2
FÖRLOSSNINGSKOMPLIKATION/DYSTOKI, PRIMÄR VÄRKSIVAGHET	2	3	1	2	0	8
PROSTATAHYPERTROFI/PROSTATAHYPERPLASI	0	0	0	2	0	2
AKUT TONSILLIT	0	0	2	0	0	2
SYM. PÅ SJUKDOM UTAN FASTSTÄLLD ORSAK, URINBLÅSA/U	0	0	1	2	0	3
AKUT EXTERN OTIT	1	1	2	1	0	5
Total	20	17	18	20	16	

Digital hälsoenkät

Det har genomförts en digital hälsoenkät som har varit anonym. Svaren har sänts till en portal och sedan har resultatet skickats till Skottefederationen i form av grafik.

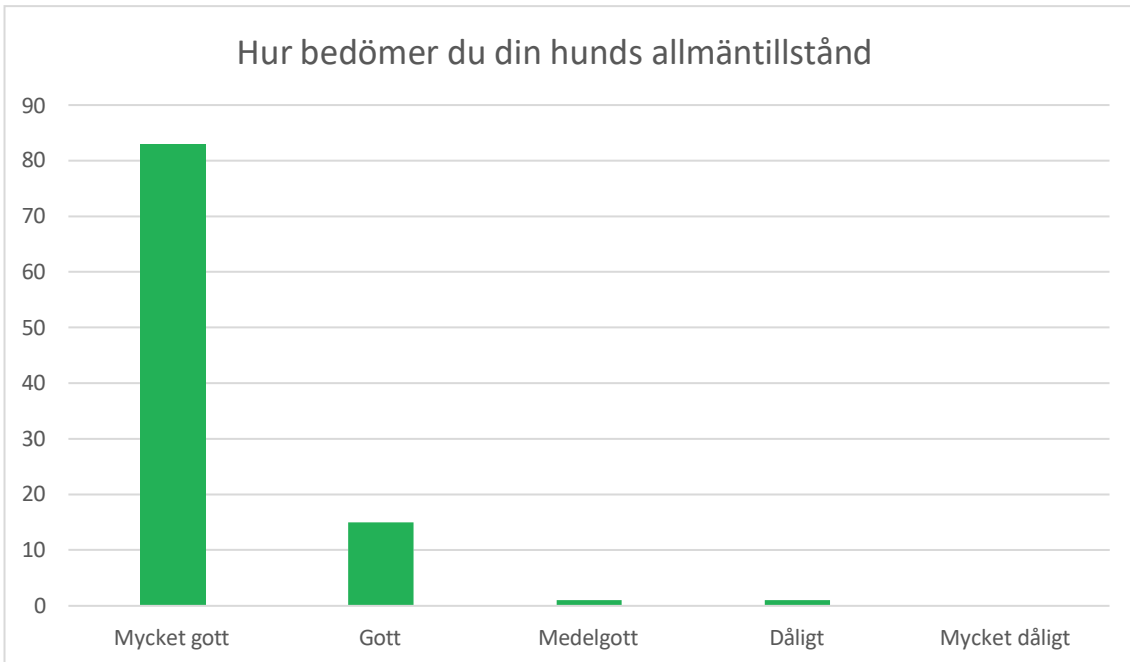
Medlemmar har fått möjlighet att kommentera utformningen av enkäten innan den skickades ut.

Enkäten sändes ut till 188 skotteägare och vi fick 100 svar. Man måste betänka att det kan finnas fler medlemmar som äger en hund och då får man färre svar. Några har kanske ingen hund längre.

Frågorna gällde hälsotillståndet hos hunden/hundarna de senaste fem åren 2017-2022

För att se svaren håll ner Ctrl knappen och klicka på länken nedan.

https://drive.google.com/file/d/1ooO7ZrYULC7lortq24_BHzR8IIRdSVkF/view?usp=sharing

När man ser svaren så verkar skottarna ha en god hälsostatus med vissa undantag.

Liksom tidigare år ser man att vissa problem är överrepresenterade. Det är tumörer/ cancer, levertvärden, Cushings men framför allt förlossnings problem. När det gäller cancer vet vi lika lite, som humanläkarna gör, men med de hormonrelaterade sjukdomarna vet vi, att både Cushing och Thyroidea är hormonstyrt. Vi vet dock inte arvs gången eller vilka hundar, som är anlagsbärare. Något att diskutera på kommande uppfödarmöten.

Förbättring av reproduktionen

Svårigheten med att förbättra reproduktionen går att dela upp i två delar.

De är; att få tikar dräktiga samt att minska antalet kejsarsnitt.

Det finns en risk att uppfödare väljer att snitta en tik, i förebyggande syfte, för att vara säkra på att få levande valpar, när de äntligen lyckats få tiken dräktig.

Ett tredje problem, i sammanhanget, är att flera valpar dör under första levnadsveckan, trots att tikarna tar god hand om sina valpar.

Frågan är dock, varför så få tikar blir dräktiga?

Beror det på bakterier eller inavelsdepression p.g.a. att vi använt familjer för nära varandra, därav sämre fertilitet eller finns det någon annan variabel? Detta måste utredas och detta kan vi bara göra med gemensamt arbete.

Forskning när det gäller kejsarsnitt.

Det har genomförts vetenskapliga undersökningar för att se varför skottar är överrepresenterade när det gäller kejsarsnitt. Teorin tyder på ärftliga karaktäristika som predisponerar för sekundär dystoki (obstruktiv), i form av dorsoventral tillplattning av bäckenet samt en trängre ventral bäckenkanal.

På senare år har det även i Danmark gjorts en större undersökning där de andra olika skandinaviska länderna och deras uppfödare inbjöds att delta. Det gjorde att antalet individer som undersöktes blev större. Än har vi inte sett resultatet färdigställt.

Långsiktiga och kortsiktiga mål

- Verka för en god hälsostatus
- Att höja fertiliteten.
- Minska antalen kejsarsnitt.

Handlingsplaner

- Bra samarbete mellan uppfödarna och ha en bra kommunikation.
- Att uppfödare vid val av avelsdjur alltid gör en riskanalys av den planerade kombinationen.
- Endast använda sunda och friska individer i avel.
- Eftersom det är svårt att få statistik från försäkringsbolagen så bör vi kanske skicka ut hälsoenkäter oftare. Man kan ju snegla på andra rasklubbar som gör det 1 ggr per år.
- Den lilla statistik som vi har fått från försäkringsbolagen visar dock att skottarna är tämligen friska. Det som sticker ut är kejsarsnitten.
- Att uppfödare i första hand använder avelsdjur från självvalpande linjer.
- Att skicka ut en enkät till uppfödarna angående parade tikar som går tomma, för att få ett mätbart svar på problemets storlek av fertiliteten.
- Tikar bör inte användas i avel före 24 månaders ålder.
- Hanar bör inte användas i avel före 15 månaders ålder.
- Anordna seminarier med tema avelskunskap.

Exteriör

Historia

Rasens exteriör finns beskriven i rasstandarden, som är en direkt översättning av hemlandet Storbritanniens standard. Texten beskriver en förhållandevis liten, djup, kraftig och lågställd hund med sträv päls och fria rörelser – aldrig långsträckt eller finlemmad.

De svenska skottarnas exteriör har lovprisats under många decennier och de bästa svenskfödda hundarna vinner idag höga utmärkelser på hundutställningar över hela världen. Stor enighet har under lång tid funnits kring det exteriöra idealet. 1988 hölls ett symposium med tonvikt på rasens exteriör med rasens ledande engelska auktoriteter, som föredragshållare.

Nuläget

Svenska skotteuppfödare har generellt sett lyckats väl med att förbättra fronter och framställ, bett och huvuden, samt kroppar och benstommar. Men på vägen dit har man tappat fertiliteten genom att ideligen välja redan hårt använda linjer. Linjeavel dubblar inte bara de positiva eftertraktade egenskaperna.

Mål

- Att fortsätta föda upp skottar, med utmärkt exteriör, som överensstämmer med standarden.
- Att vidga avelsbasen genom att använda hundar av utmärkt typ och bra exteriör, men så obesläktade som möjligt.
- Att vara beredd att göra avkall på den högt lagda exteriörribban, till förmån för att främja hälsoläget.

Handlingsplaner

- Att ställa ut och meritera så många individer som möjligt av uppfödningen, så att även syskon blir synliga och därmed ge en bättre helhetsbild av den befintliga populationen.
- Att hålla diskussionen levande angående prioriteringar, genom faktabaserad information på regelbundna rasträffar och publikationer i Skotte Nytt/hemsidan.
- Att fråga sig: Vad är viktigast, att beakta vid uppfödning, nu när rasen är så liten? För hunden själv är en funktionell exteriör nr ett.

Slutord

Tänk extra på en av SKK:s grundregler – ”att till avel endast använda hundar, som är friska, dvs. inte uppvisar tecken på sjukdom eller funktionshinder och inte heller har eller uppvisar tecken på genetisk belastning, som innebär ökad risk för att avkomman skall uppvisa sjukdom eller funktionshinder”.

Förankring

Skottefederationen har haft zoom-möte med ett revideringsförslag, som diskuterades och sedan skrevs och lades ut, öppet för alla, på hemsidan under januari 2023 med möjlighet att komma in med synpunkter till rasklubben, vilket sedan tagits i beaktande inför slutdokumentet.

Handlingsplaner för rasklubben

- Synliggöra vår ras på ett mer effektivt sätt och försöka engagera nya yngre uppfödare.
- Föreslå ett mentorskap, där äldre erfarna uppfödare kan hjälpa nya uppfödare.
- Arbeta aktivt för att bredda avelsbasen genom att använda flera olika individer inte bara eliten.
- Flera uppfödarmöten där kommunikationen och samarbetet mellan uppfödare skall stå i centrum. Gärna med representanter från våra grannländer.
- Vid dessa uppfödarmöten bör det även anordnas seminarier med tema avelskunskap.
- Ha en levande diskussion på hemsidan och i rastidningen Skottenytt.
- Väcka intresse hos professionella trimmare att lära sig trimma skottar men även lära skotteägare att trimma åtminstone vardagstrimming. Fler trimkurser.
- Utskick av hälsoenkät skall ske årligen så att vi tidigt kan se förändringar i skottarnas hälsostatus både fysiskt och mentalt. Uppmuntra att skotteägare låter sina hundar genomgå BPH.
- Vi måste slå vakt om rasen eftersom det är en liten avelsbas och därför extra känslig.
- Undvika matadoravel.

Information har hämtats från

Det första RAS 1.0, som fastställdes 2007 och från revideringen RAS 2.0 från 2017.

SKK:s Avelsdata

Agrias, Svelands och Folksams statistik.

Karen Singers Johansen, University Copenhagen

Charlotta Eriksson, Sveriges lantbruksuniversitet

Intressanta länkar:

https://www.dkk.dk/uploads/documents/R%C3%A5dgivning/Specialer/kejsersnit_hos_skotsk_terrier.pdf

https://stud.epsilon.slu.se/1019/1/eriksson_c_100422.pdf